

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ «ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ»

ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА «МЕЖДУНАРОДНО И СРАВНИТЕЛНО ПРАВО»

.....

К О Н С П Е К Т

по задължителната дисциплина

МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ

1. Науката за международните отношения като самостоятелна научно-изследователска дисциплина и изучаването ѝ в България.
2. Теоретични източници и концепции за възникването на науката за международните отношения.
3. Класически теории и подходи.
4. Съвременни теоретични школи и направления.
5. Закономерности в международните отношения.
6. Обект и предмет на международните отношения.
7. Връзка между вътрешна политика и външна политика и дипломатия.
8. Типове и структури на международни системи.
9. Среда на системата на международни отношения. Външна и вътрешна среда.
10. Участници в международните отношения. Видове.
11. Държавни участници. Същност и роля на държавата като участник в международните отношения.
12. Недържавни участници в международните отношения.
13. Цели, стратегии и средства на участниците в международните отношения.
14. Международна политика и сигурност.
15. Силата като цел и средство в международните отношения.
16. Проблемът за правното регулиране на международните отношения.
17. Морал, етика и право в международните отношения.
18. Стабилност, конфликти, сътрудничество в международните отношения.
19. Историческа еволюция на системите на международни отношения.
20. Вестфалските договорености (1648 г.) – характеристика и значение. Специфики на Вестфалската система на международни отношения.
21. Европа през XVIII в. – политика на съглашения и сблъсък на интереси между Великите сили (1713-1789 г.).
22. Великата френска революция и значението ѝ за международните отношения.
23. Утвърждаването на “Наполеонова Европа” и антихегемонистичните сили (1789-1814 г.).
24. Виенският конгрес, “Свещен съюз” и системата на международни отношения през XIX век. Утвърждаването на принципите на монархическата солидарност в европейската дипломатия (1815-1848 г.).
25. Поява и развитие на националните държави и проблемът за равновесието на

- силите в Европа (1849-1871 г.).
26. Източният въпрос, колониалното съперничество и новата съюзна система (1871-1914 г.).
 27. Външнополитически приоритети на България (1878-1914 г.).
 28. Причини за Първата световна война. Ход на "Голямата" война. (1914-1918 г.).
 29. Последици от Първата световна война за международните отношения.
 30. Версайско-Вашингтонска система на международни отношения (1919-1939 г.). Характеристика и особености.
 31. Системата от мирни договори и новият международен ред.
 32. Създаването на Обществото на народите и ролята му за мира и стабилността.

 33. Втората световна война /1939-1945 г./ и последиците за международните отношения.
 34. Проблемите на европейската сигурност и световната икономика (1923-1933 г.)
 35. Предизвикателствата към световната дипломация, политиката на „омиротворяване“ (1933-1939 г.)
 36. Война и дипломация. Международните отношения в годините на втората световна война (1939-1945 г.).
 37. Причини за Втората световна война.
 38. Агресията на Тристранния пакт – от „странната война“ до плана „Барбароса“ (1 септември 1939 – 22 юни 1941 г.).
 39. Съпротива срещу агресията и създаването на антихитлеристката коалиция (1941 – краят на 1943 г.).
 40. Международните отношения в заключителната фаза на Втората световна война (1944-1945 г.)
 41. Международноправно регулиране на следвоенния свят (1945-1955 г.).
 42. Оформяне на двуполюсната система на международни отношения.
 43. Студената война и отражението ѝ върху международните отношения. Историографски и теоретични проблеми.
 44. Създаване на военно-политически и икономически организации в Източния и Западния лагер.
 45. Блокното противопоставяне и "Разведряването" (1956-1975 г.).
 46. Преходът към многополюсния свят (1975-1989 г.).
 47. Основни кризи и конфликти в периода на двуполюсната система.
 48. Процесите в държавите в Централна и Източна Европа през 80-те години на ХХ в обединението на Германия.
 49. Разпадането на Съветския съюз и на Варшавския пакт и последиците за международната система. "Перестройката" и "новото политическо мислене" на М.С.Горбачов.
 50. Създаването на Руската федерация като самостоятелен юридически субект на международните отношения.
 51. Външната политика на Руската федерация 1991-1999 г.
 52. Приоритетите на Руската външнополитическа стратегия 1992-1993 г
 53. Дефинирането на националната сигурност на Руската федерация 1992-1994 г.
 54. Отношенията между Русия и НАТО през 90-те години на ХХ век.
 55. Новата стратегическа концепция на Алианса и променената среда на сигурност.
 56. Разширяването на НАТО на Изток – причини, етапи и резултати.
 57. Последиците от политиката на разширяване на НАТО и реакцията на Русия.
 58. Световната дипломация в геополитиката на съвременността.
 59. Специфики на международната система след Студената война.

60. Новата среда за сигурност в Централна и Източна Европа след 1989 г.
61. Разпадането на Югославската федерация и реакцията на международната общност.
62. Войната в Босна и Херцеговина и последиците за сигурността на Балканите.
63. НАТО, Русия и ЕС в търсене на мира на Балканите. Общорамково споразумение за мир в Босна и Херцеговина (Дейтънският мир 1995 г.)
64. Международната общност и заплахите за балканската сигурност (1995 г. – 2014 г.).
65. Ролята на ООН за запазване на мира и стабилността в света.
66. Мироопазващи операции на Балканите – обща характеристика и значение за съхраняването на мира и сигурността.
67. Кризата в Косово и отражението ѝ върху балканската сигурност.
68. Роля на НАТО, ЕС, ОССЕ и Русия при регулиране на Косовския конфликт.
69. Съвременни заплахи за регионалната и международната сигурност.
70. Международни отношения и международен тероризъм.
71. Международният тероризъм като „участник“ в международните отношения и борбата срещу него.
72. Ролята на международните междуправителствени организации за съхраняване на международния мир и сигурност.
73. Класическа геополитика – национални школи и основни направления. Съвременната световна геополитика.
74. Глобализация – понятие, основни направления. Политическата глобализация и мястото и ролята на националната държава.
75. Национален и държавен интерес в съвременния взаимозависим свят.
76. Концепцията за суверенитета и националната сигурност в съвременните международни отношения.

ЛИТЕРАТУРА:

Задължителна:

- Бояджиева, Надя, *САЩ и конфликтът в Босна и Херцеговина (1989-1995)*. С., 2000
- Бояджиева, Н., *История на международните отношения XVII-XX в. Исторически и правни аспекти*, С., 2002
- Бояджиева, Н. *Русия, НАТО и средата на сигурност след Студената война 1989-1999*. Част 1, С., ИК „Даниела Убенова“, 2013, 384 стр.
- Лекции по Международни отношения от преподавателя проф.Н.Бояджиева

Препоръчителна:

- Александров, Е. *Речник по международни отношения*. С., 2001
- Баева, Искра. *Източна Европа през XX век. Идеи, конфликти, митове. Парадигма*, 2010
- Баев, Йордан. *Системата за европейска сигурност и Балканите в годините на Студената война*. С., 2010
- Бонифас, Паскал, *Съвременната геополитика. Основните разделителни линии*. С., 2007
- Борисов, О., Илиева, И., Драгиев, А., „Универсални международни органи“, УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2009.
- Борисов, О., Илиева, И., Драгиев, А., „Регионални международни договори“, УИ „Св. Климент Охридски“, С., 2012
- Бояджиева, Н. *Прелюдията към Дейтън – САЩ и Вашингтонското споразумение от 1994 г. – Международни отношения, 1999, кн.3, с. 81-104*

Бояджиева, Н., Сътрудничеството между Русия, НАТО и Европейския съюз и балканската сигурност /1991-1999 г./ В: Сборник с материали от международна научна конференция „Русия, Европа и светът“. 28-29 септември 2009 г. И.Баева (Съст. и научен ред.), С., 2012, стр.415-425

Бояджиева, Н. “Основополагащ акт НАТО-Руска федерация” - и значението му за сигурността и стабилността в евроатлантическата зона. - Сборник доклади от Юбилейната конференция по повод 10-годишнината на Центъра за изучаване рисковете на сигурността, Нов български университет, С., 2013

Ваис, Морис, Международните отношения след 1945 г. С., 2004

Вайденфелд, В., Веселс, В. Европа от А до Я. Справочник по европейска интеграция. 2002

Госийо, Жан-Франсоа. Власт и етнос на Балканите. С., 2004

Георгиев, Хр. Политиката на сигурност на Република България в началото на XXI век. Теоретични и приложни аспекти. Нов български университет, С., 2011

Дейвис, Норман. Европа във война 1939-1945. Велико Търново, 2007

Дипломатия. Кратка енциклопедия. С., 2001

Дипломатическа енциклопедия: том 1 Л.Гоцев, А.Пантев, Ев.Александров, Р.Ралчев и др. Издателство ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2014

История на Европейската идея. Антология. Съст. К. Уилсън и др. С., 2004

Кисинджър, Хенри, Дипломатията. С., 1997

Кисинджър, Х., Политиката. С., 2002

Кожухаров, Йордан. Дипломати, консули, протокол. С., 2006

Купчан, Чарлс, Краят на американската ера. Външната политика на САЩ и геополитиката на XXI век. С., 2004

Машев, Димитър, Дипломатическо право. С., 1992

Мирчева Христина, Глобалната конфронтация в глобалната политика. История на международните отношения 1945 - 1995. С., 1999

Мирчева, Хр. История на международните отношения в Най-ново време. Книга първа и книга втора. С., 2003

Мирчева, Хр. Между две интифади. С., 2005

Мир в разгара на войни. Предотвратяване и управление на международни етнически конфликти. Под редакцията на Дейвид Карнет и Патрик Джеймс. С., 2001

Мухаев, Р.Т. Геополитика, Москва, 2007

Пантев, А., Хр. Глушков, Р. Мишев. История на Новото време. Абагар, В. Търново, 2010

Пантев, А., Б. Гаврилов. Пътят на модерния свят. С., 1994

Пантев, А. Европа между две революции. 1799-1848. Сходства, паралели, различия. С., 2005

Пантев, Пламен. Международните преговори в областта на сигурността. С. 2006

Пантев, Пл. Теоретични предпоставки на борбата с тероризма в съвременните международни отношения, в: Трудове по Международно право, том шести, БАМП, 2003, с. 79-92.

Петев, Петьо, Европейската политика на САЩ след Студената война. С., 2001

Петрова, Гълъбина. История на българската държава и право. 681-1878. С., 2009

Пфалцграф младши, Робърт Л., Джеймс Е. Доуърти. Теории за международните отношения - Общ преглед - част I. Издателство Атика, С., 2004

Пфалцграф младши, Робърт Л., Джеймс Е. Доуърти. Теории за международните отношения - Общ преглед - част II. Издателство Атика, С. 2004

- Рачев, В. и колектив. Национална и международна сигурност. С., 2008
- Стателова, Елена, Грънчаров, Стойчо, История на българската дипломация (1879-1913 г.). С., 1994
- Стефанов, Г., Видин, Бл. и др. Международни отношения. Международно право. Дипломация, С., 2001.
- Стефанов, Георги. Теория на международните отношения. Сиела, С., 2008
- Стефанов, Г. Теория на международната сигурност. Сиела, С., 2008
- Фелтъм, Ралф Дж. Дипломатически наръчник, С., 1995
- Фрийдман, Т. Светът е плосък. Кратка история на XXI век. С., 2006
- Христакудис, Апостолос, Многостранното сътрудничество в Югоизточна Европа и европейската интеграция./история и съвременност/. С., 2002
- Дипломатическият словарь в трех томах. Москва, 1984
- Современные международные отношения. Под ред. проф. А. В. Торкунова, Москва, 2005
- Современные международные отношения и мировая политика. Под ред. проф. А. В. Торкунова., М. 2008
- Списание „Международни отношения“
- Списание „Правна мисъл“
- Списание „Геополитика“.
- American Foreign Policy. Theoretical Essays. Ed. G. John Ikenberry. New York, 2003
- Baylis John, St. Smith, Ed. The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Oxford, 2001
- Best, Antony, Jussi M. Hanhimaki, Joseph A. Maiolo, Kirsten E. Schulze, Ed. International History of the Twentieth Century. London, 2004
- Evans, Graham and Jeffrey Newnham. The Penguin Dictionary of International Relations. L., 2002
- The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations. Ed. By Baylis, J. & Steve Smith, Oxford, 2001
- Hedley Bull, "The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics," Columbia Univ. Press, 1977.
- Michael Sullivan, "Theories of International Relations: Transition versus Persistence," Palgrave, 2001.
- Jack Snyder, "One World, Rival Theories," Foreign Policy, No. 145 (Nov/Dec 2004), pp. 52-63
- Lansford, Tom, "The Triumph of Transatlanticism: NATO and the Evolution of European Security after the Cold War", The Journal of Strategic Studies, Vol. 22, Number 1, (March 1999), pp. 1-28
- Robert Jervis, "Realism, Neoliberalism, and Cooperation: Understanding the Debate," International Security, Vol. 24, No. 1 (Summer 1999), pp. 42-63
- Robert O. Keohane, Ironies of Sovereignty: The European Union and the United States. – In: American Foreign Policy. Theoretical Essays. Ed. G. John Ikenberry. 5th ed. pp. 290-309
- Nye, Joseph S., Jr. Understanding International Conflict. An Introduction to Theory and History. Pearson Longman, 2005
- Pantev, Plamen. *Bulgaria in NATO and the EU: Implications for the Regional Foreign and Security Policy of the Country - Institute for Security and International Studies (ISIS), # 12, Sofia, September 2005*
- Pantev, Pl., "Negotiating Security in the Balkans", in: Ernst Felberbauer, Predrag Jurekovic, Frederic Labarre (Eds.), *Approaching or Avoiding Cooperative Security? The Western*

Balkans in the Aftermath of the Kosovo Settlement Proposal and the Riga Summit, NDA, Vienna, 2007, pp. 29-32.

Ullman, Relations, 1996; Woodward, Susan, Balkan Tragedy, Richard (ed.), The World and Yugoslavia's Wars, New York: Council of Foreign Washington, D.C.: The Brookings Institution

Полезни страници с документи по проблемите на Студената война:

<http://www.fas.harvard.edu/~hpcws/index2.htm>

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?fuseaction=topics.home&topic_id=1409

гр.Пловдив,
8 октомври 2014 г.

Преподавател: проф. д-р Надя Бояджиева